

Bogdan Crețu

Cornul inorogului

roman

POLIROM
2021

Cuprins

Zada	7
Romania	31
Diana	46
Vica	73
Raluca	89
Marta	104
Maribelle	122
Aliona	139
Fulvia	163
Medeea	205
Iridenta	241
Frida	263
Venera	282
Sidonia	317
Ana	346
Olimpia	365
Iza	387
<i>Despre roman</i>	401

Odette aduce izbitor cu Zephora, fiica lui Jethro, pictată de Botticelli în Capela Sixtină. Prin disproportia ei, revelația asta pe care o putem numi și epifanie estetică e cam kitsch. Bietul Swann a prins unghiul nepotrivit sau potrivit, depinde din ce parte privim, iluzia s-a instaurat, după care totul se schimbă, broasca râioasă s-a dat deja peste cap și a devenit o splendidă prințesă. „O privea; un fragment din frescă se citea pe fața și în trupul ei, fragment pe care mai apoi încerca fără-nchetare să-l regăsească fie în prezența Odettei, fie când doar se gândeau la ea și, chiar dacă nu admira capodopera florentină decât prin faptul că o regăsea în ea, această asemănare îi sporea frumusețea și o făcea mai prețioasă. Swann își reproșa că nu reușise să estimeze corect o ființă ce-i va fi părut adorabilă marelui Sandro și se felicită că plăcerea cu care o privea pe Odette își găsea o justificare în propria lui cultură estetică.¹ „Si mai ales aici, fii atentă: „Expresia «operă florentină» era neprețuită pentru Swann. Ea-i permitea, asemeni unui titlu de noblețe, să lase imaginea Odettei să pătrundă într-o lume a viselor, lume în care nu avusese acces până atunci și în care era impregnată cu noblețe. Si, dacă simpla ei vedere în carne și oase, ce-i reînnoia la infinit îndoielile cu privire la calitățile feței, ale corpului, ale întregii sale frumuseți, îi slăbea dragostea, aceste îndoieri au fost înlăturate și dragostea i-a fost reconfirmată când la baza ei s-au așezat datele unei estetici clare; fără să mai vorbim de săruturi și posesiune, ce i-ar fi părut naturale și mediocre de-ar fi venit din partea unui trup degradant, dar care, încoronând adorația pentru o piesă de muzeu, i s-ar fi părut de-a dreptul supranaturală și savuroase.“ Liniște... Se auzea doar respirația sacadată a lui Dinu. Se emoționase? Se excitase? Un minut de tăcere. Tic-tac, tic-tac, tic-tac. Un minut întreg. Si tactul Dianei. Răbdarea ei. Inteligența de a nu fi deșteaptă

1. Traducerile din Proust îi aparțin lui Cristian Fulaș.

când nu e cazul. Bun, cine e Swann și cine e Odette? El e un tip extrem de rafinat, cu mare succes la dame, de la servitoare, la ducese (n-are prejudecăți din punctul ăsta de vedere și bine face). Măgarule! Să fie primit! E un rafinat, un mare rafinat, de vreme ce scrie un studiu despre Vermeer și are impresia că poate autentifica un tablou în plus, în afara celor 30 și ceva atribuite lui. Stai un pic, greșesc: pe vremea lui Swann, sub 20 de lucrări erau, sigur, ale flamandului. Spune-mi despre Odette, Swann nu mă interesează, e previzibil, ca orice domn. Cine e Odette? O femeie cu ceva *sex appeal*, dar banală, ușuratică și, mai ales, fără gust, cu apetit pentru kitsch. Lumile celor doi nu se intersectează, în mod normal. O fac însă doar atunci când Swann are impresia că Odette seamănă cu o siluetă dintr-o frescă a lui Botticelli. Am fost de mai multe ori în Capela Sixtină nu pentru fresca lui Michelangelo, pe aia o știi milimetric, din tot felul de unghiuri, înainte să ajungi acolo și să-ți ții capul ridicat până îți întepenește gâtul, cât poți sta așa?, un sfert de oră?, oricum, nu mergi acolo decât ca să verific ce știi deja despre fresca lui Michelangelo, care, sincer, mie nu-mi place; am fost însă de mai multe ori ca să mă las pătruns de misterul acelei figuri de sub plafon a lui Botticelli. E de fapt figura angelică din toate picturile lui, aici parcă un pic mai obosită. E firesc, nu?, doar e soția lui Moise, singurul om căruia i se arată și îi vorbește Dumnezeu și mai e și străină. Dacă te uiți cu atenție, vezi că are cireșe în păr și niște piersici în poală. Am fost ca să verific percepția lui Swann. Pentru că Swann o ridică pe Odette peste condiția ei, o proiectează în propria lume, care e o operă de artă. O innobilează și o transformă în marea lui iubire. Stop, stop! a întrerupt Diana realmente furioasă! E foarte cinic acest Swann al tău. De fapt, el o obiectua... cum naiba se spune?: o o-biec-tu-a-li-zea-ză, mi-a ieșit?, o obiectualizează pe Odette, o tratează ca pe un obiect și în cele din urmă o și transformă în unul. Un

obiect oarecare, la care, dacă te uiți atent, din unghiul convenabil și în lumina potrivită, începe să semene cu ce îți dorești *tu* să semene. Și a apăsat pe *tu*, aproape că a scuipat accentuând prumele. Dar încetează să mai fie el însuși! Nu e corect aşa! Swann e de un egoism feroce! Nu pe ea o place, ci pe el se admiră că e în stare să o aleagă pe ea! Ultimele cuvinte au fost rostite pe o tonalitate atât de ridicată și cu o voce care trăda atâta furie, încât Dinu s-a amuzat și a mângâiat-o pe cap aşa cum ar fi mângâiat un copil care reacționează naiv împotriva nedreptății. Aşa, și? Da, o reinventează. O obiectuaaa... cum se zice? o obiectualizează, poftim!, dar asta facem cu toții, nu?, îl construim pe celălalt permanent, mai ales atunci când ne crește, dintr-o cauză sau alta, pulsul. Nu ne îndrăgostim de o persoană, ci de o imagine al cărei autor suntem, de fapt, noi însine. Asta s-o crezi tu, eu eram gata construită. Swann își construiește o pasiune. Care îl chinuie, îl face gelos peste măsură, îl predispune la tot felul de ipostaze ridicolе. Da, dar îl scoate din cabinetul său, îi dă viață. Proust e uriaș, știe foarte bine, fără s-o spună explicit, că adesea lumea intră în logica artei. Că marii iubitori de artă sau marii artiști (nu fac neapărat diferență, un mare cititor e la fel de rafinat și de pregătit pentru viață ca și un mare scriitor) estetizează „realitatea“. O fac, altfel spus, să funcționeze exact ca o operă de artă...

Liniște. Iar liniște.

Iar vorbesc ca la curs. Ce spui, nu ai vrea să te obiectualizez și să te estetizez un pic? Lasă-mă, sunt nervoasă acum! Sunteți niște egoiști voi, bărbații! Doar un pic, am cerut voie...

Dinu își amintea toate astea acum. Proust era iremediabil legat de Diana, deschidea cartea și simțea miroșul ei amăruie de lavandă, își căuta o poziție cât mai neutră, care să nu îi amintească de ceasurile în care stăteau amândoi lungiți, el citindu-i, ea urmărindu-l atent, comentând, reluând

fraze care li se păreau foarte dense, încercând să facă abstracție de trupurile lor încordate, emoționate, care știau ceea ce nu va urma, ah, respirația lor sacadată și modul în care se amuzau evitând să se atingă altfel decât din întâmplare, folosindu-l pe Proust ca afrodiziac, iar trupurile lor reacționau la frazele lui, de pildă, la una decupată de el, care, o știau, e ultima, gata, mai departe nu se prea putea merge cu acea tensiune, ne vom dezbrăca și va fi suficient să ne uităm unul la altul cu atenție ca să împărțim același orgasm, spusesese ea odată, iar cuvântul „orgasm“ sunase cât se poate de firesc, de parcă ar fi spus „carte“ sau „apă“ sau „Proust“, ultima fraaaază, te roooog, nu mai pooooot! a șoptit Diana de parcă s-ar fi sufocat, abia controlându-și respirația, oare ce perversiune mai era și asta, avea vreun nume sau o inventaseră ei? Ultima frază? Să fie asta: *Sentant que souvent il ne pouvait pas réaliser ce qu'elle rêvait, il cherchait du moins à ce qu'elle se plût avec lui, à ne pas contrecarrer ces idées vulgaires, ce mauvais goût qu'elle avait en toutes choses, et qu'il aimait d'ailleurs comme tout ce qui venait d'elle, qui l'enchantaient même, car c'était autant de traits particuliers grâce auxquels l'essence de cette femme lui apparaissait, devenait visible.* A citit-o cu glas sobru, apoi s-au uitat unul la altul și ea s-a chircit că și cum ceva ar fi durut-o dintr-odată teribil, s-a făcut mică și a început să tremure, s-a întors cu spatele și el a luat-o în brațe. Erau ca doi pui de lup adăpostindu-se de ger în vizuină.

Acum Dinu ajunsese iar la fraza asta impecabilă, în care era vorba despre renunțarea unui decadent la epifaniile lui estetice în favoarea celor erotice, despre asta fusese vorba?, nu, nu despre asta, Diana era atât de frumoasă, că îți tăia respirația, Diana era genul acela de femeie-trofeu, nu era nevoie de imaginație ca să o transformi într-un obiect al dorinței, era nevoie de enorm de multă fantezie ca să temperezi pornirea de a i te abandonă, o făcuse apelând

la tot felul de cărți și mai ales la Proust, care devenise fetișul lor. Cum să-l mai citească el acum pe Proust fără să tresără, fără ca trupul lui să se comporte ca al unui adolescent? Diana era o poveste frumoasă căreia refuza să i se dăruiască total, acceptase probele alea blestemate pentru că știa că nu va mai rămâne nimic din el, pentru că știa că i-ar fi consumat toate resursele, toate neliniștile, pentru că știa că, lângă Diana, nu ar mai fi simțit nevoia să scrie și abia asta îl înspăimânta cu adevărat, nu își dădea seama care nefericire ar fi fost mai mare și mai distrugătoare, cu adevărat distrugătoare: fuga lui de acum de Diana sau fericirea alături de ea, care ar fi însemnat fuga de el? Dar de acolo, din provizoratul fără orizont în care stabiliseră povestea lor, Diana iradia, Dinu raporta totul la ea, se comporta uneori de parcă Diana l-ar fi văzut și asta îi dădea o prestanță pe care nu ar fi putut-o obține pe cont propriu, dar acum e vorba de Proust, de Proust, Marcel Proust, nu de Diana, cum să fac, ce e de făcut ca să o scot pe Diana din Proust?

Și atunci Dinu și-a zis ce ar fi să încerce ceva nou?, să se joace un pic de-a Proust, un joc nou, frivol, doar e destulă frivolitate în Proust și de asta avea nevoie și el acum, da, trebuia să îl recupereze într-un fel pe Proust, să redevină al lui, deci un joc, ceva superficial, ce-ar fi să caute o Odette, da, o Odette!, ce idee bună, pe cineva care nu-l atrage, care e mult sub preferințele lui, deși, fir-ar să fie, nu prea stătea bine la capitolul prejudecăți, deci o femeie diferită, care să aibă o mare calitate: să nu îi placă, să nu îl atragă, să nu-și dorească să se culce cu ea, nu, nu despre asta era vorba, cineva fără pretenții, o fată deșteaptă, istetică și cuminte, cu valorile ei sigure și mărunte, o fată cu gusturi dubioase, care să se sensibilizeze la kitsch, da, o fată sensibilă, romantică, dar nu era prea cinic, nu era prea crud să se repeadă asupra vreunei nevinovate?, avea el dreptul să facă asta?, nu, nu va merge prea departe, va

porni jocul fără să-l lase să se complice, în aşa fel încât ea să nu sufere, asta era regula, nu producem suferință doar pentru că vrem noi să, nu, asta nu. O fată oarecare deci, pe care să o facă el să semene... cu cine... cu... avea fetișuri pentru figurile lui Botticelli, deci îi trebuia o ființă plăpândă, inegală, un pic lungană, stângace, dar expresivă. Nu, nu era bine! E mult mai simplu, avea nevoie de Odette, de o fată care să semene cu madam Odette de Crécy. De o Odette care să semene cu Odette. Aşa, un pic, se va strădui el să o facă să semene, va lucra finuț, ca un chirurg mare, ea nici nu va simți, de fapt, nu despre ea va fi vorba, ci despre el, va încerca să vadă dacă va putea, printr-un efort de concentrare și de voință, să se simtă atras de o femeie care nu îl atrăgea, de care teoretic nu avea cum să se simtă atras, aha, asta e ceva, ia să vedem... Va fi o poveste-negativ a celei cu Diana, de care fusese și rămăsesese paralizat, fascinat, îi tresăreau toate simțurile, cele pe care le știa dintotdeauna și cele noi, pe care le căpătase în povestea lor, când se gândeau la ea. De data asta avea nevoie de ceva simpluț, banal, trivial, un pic vulgar, de nașterea unei dorințe mărunte, care să îi jignească gusturile, o poveste drăguță, comodă, plăcută chiar, dar în care să nu fie implicat, ceva mediocru, da, despre asta era vorba. Dar planul era să împingă totul până acolo unde ar fi putut să presimtă acea dorință, să întrevadă posibilitatea și poate chiar amenințarea ei!

Dinu s-a simțit deodată înviorat: avea un proiect.

Era ca și cum ar fi început un nou roman.

Fulvia începuse să accepte că, peste doar câteva luni, în toamnă, avea să devină nevastă. Nevastă de preot. Preoteasă. Sau cel puțin se complăcea în această idee. La urma urmelor, ce altceva mai bun ar fi putut-o aștepta? Bun, își va termina doctoratul, dar asta nu îi deschidea nici un fel de perspectivă, nu se punea problema de a